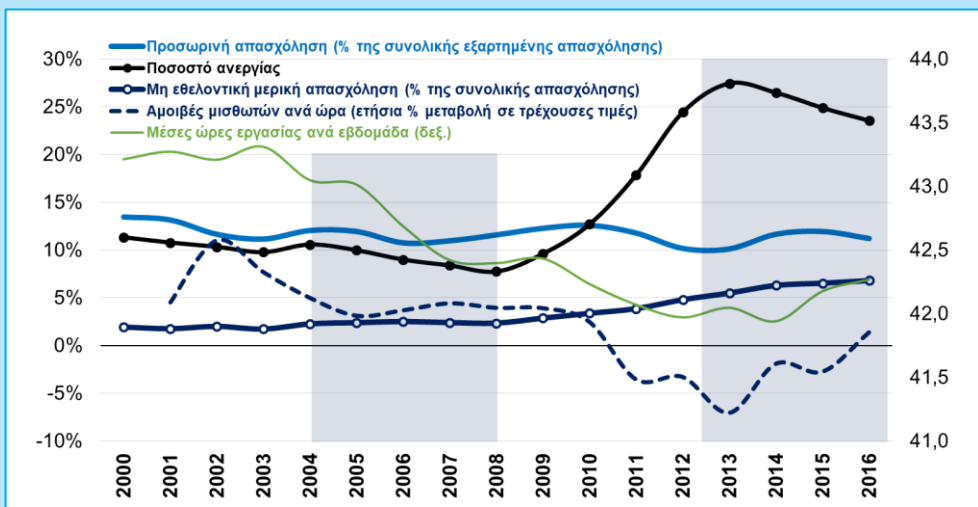

Η μάχη της απασχόλησης κερδίζεται με εξωστρεφή ανάπτυξη και παραγωγή!

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Πολλοί Έλληνες σήμερα δουλεύουν είτε με συμβάσεις μερικής απασχόλησης (6,8%) είτε με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου (11,2%), επειδή δεν μπορούν να βρουν δουλειά με πλήρες ωράριο ή σε μόνιμη βάση. Ταυτόχρονα, όσοι εργάζονται, δουλεύουν κατά μέσο όρο 42,3 ώρες εβδομαδιαίως, ή 1 ώρα περίπου λιγότερο από την εποχή πριν την κρίση, καθώς η μερική και εκ περιτροπής απασχόληση έχει μειώσει τις ώρες εργασίας ανά εργαζόμενο, ενώ το 30% των εργαζομένων που δουλεύουν με μερική απασχόληση το κάνουν εθελοντικά. Τα φαινόμενα αυτά δεν είναι αμιγώς ελληνικά καθώς χαρακτηρίζουν σε μεγάλο βαθμό όλες τις προηγμένες χώρες. Στην ΕΕ-28, η μη εθελοντική μερική απασχόληση και οι εργαζόμενοι με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου αφορούν στο 5,3% και το 14,2% των εργαζομένων, ενώ ο μέσος εργαζόμενος δουλεύει 37,1 ώρες εβδομαδιαίως ή μια ώρα λιγότερο, όπως και στην Ελλάδα, από την περίοδο πριν την κρίση. Ούτε όμως οφείλονται στην μεγάλη παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση και ύφεση του 2007-2009. Αν και εντάθηκαν στη διάρκεια της κρίσης, προϋπήρχαν της κρίσης και εν πολλοίς είναι αποτέλεσμα της προϊούσας αυτοματοποίησης παραγωγικών διαδικασιών, της συρρίκνωσης των μεσοπρόθεσμων αναπτυξιακών προσδοκιών και της επέκτασης κλάδων έντασης ευέλικτων μορφών εργασίας, στην παγκόσμια οικονομία. Στην Ελλάδα, ειδικότερα, τα φαινόμενα αυτά ενισχύθηκαν λόγω της εφαρμογής μέτρων ευέλικτων μορφών απασχόλησης σε μια προσπάθεια να προστατευθεί η απασχόληση και τα εισοδήματα από τη μεγάλη ύφεση που έφερε η βίαιη προσαρμογή της οικονομίας στην περίοδο των Μνημονίων, και χωρίς τα οποία η χώρα και η οικονομία θα είχαν βουλιάξει. Αλλά, όπως και στον υπόλοιπο κόσμο, προϋπήρχαν της κρίσης και θα εξακολουθήσουν να επενεργούν και μετά το τέλος των Μνημονίων. Δεν πρέπει να λησμονείται ότι η μακροχρόνια κρίση και ύφεση έχουν οδηγήσει σε οιοειδήποτε απώλεια δεξιοτήτων 360.000 ανέργους στην Ελλάδα, που είναι εκτός εργασίας για πάνω από τέσσερα χρόνια, και που δεν είναι πλέον εύκολα απασχολήσιμοι, παρά μόνο ίσως μέσω ευέλικτων μορφών εργασίας. Επίσης, η εύθραυστη ανάπτυξη σε συνδυασμό με τις επερχόμενες τεχνολογικές εξελίξεις, δημιουργεί αβεβαιότητα και οδηγεί σε προσλήψεις μερικής απασχόλησης, με όλο και συχνότερη προσφυγή σε συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου και για όλο και πιο λίγες ώρες εργασίας. Επίσης, η εξωγενής εν πολλοίς διόγκωση του τουρισμού και συναφών εμπορικών δραστηριοτήτων λόγω γεωπολιτικών ανακατατάξεων, έχει ενισχύσει τη ζήτηση για ευέλικτες μορφές εργασίας. Τέλος, η αύξηση του μη μισθολογικού κόστους, και ιδίως των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και της φορολογίας γενικότερα τα τελευταία χρόνια, έχει οδηγήσει σε μεγαλύτερη ζήτηση αυτοαπασχολούμενων, οικονομικά εξαρτημένων από έναν ή δυο εργοδότες, που εργάζονται ως οιοειδήποτε μισθωτοί με δελτίο παροχής υπηρεσιών σε ευέλικτες de facto μορφές εργασίας, αν και οι ασφαλιστικές εισφορές αυτών των εργαζομένων έχουν πλέον εξομοιωθεί με των μισθωτών. Συνεπώς, χωρίς ενδυνάμωση των προηγμένων τεχνολογικά κλάδων που προσφέρουν δουλειές κατά κανόνα πλήρους απασχόλησης και υψηλότερων αμοιβών, όπως η βιομηχανία, η ζήτηση για ευέλικτη απασχόληση θα εξακολουθήσει να επεκτείνεται ανεξαρτήτως θεσμικών αλλαγών στα εργασιακά.
- Η ανεργία συνέχισε να υποχωρεί τον Αύγουστο του 2017 (20,6% από 20,9% τον προηγούμενο μήνα και 23,4% τον Αύγουστο του 2016), ενώ οι καθαρές προσλήψεις κατά το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017 εξακολουθούν να είναι αυξημένες σε σχέση με πέρυσι (167,5 χιλ., έναντι 162,8 χιλ. το αντίστοιχο διάστημα του 2016). Παράλληλα, η βιομηχανική παραγωγή συνέχισε να κινείται ανοδικά τον Σεπτέμβριο του 2017 (+3,3% στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών και +3,1% κατά το διάστημα Ιαν – Σεπ 2017 +3,1%), με τους περισσότερους κλάδους να καταγράφουν αύξηση. Η οικοδομική δραστηριότητα ενισχύεται επίσης (+19,4% το διάστημα Ιαν – Αυγ 2017), ενώ ο πληθωρισμός παρουσιάζει μικρή αποκλιμάκωση τον Οκτώβριο (+0,7%). Η υποχώρηση των καθαρών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού λόγω της μεγάλης αύξησης των επιστροφών φόρου ισσοκελιζείται από τη συγκράτηση κυρίως δαπανών επενδύσεων και λόγω καταπτώσεων εγγυήσεων, με αποτέλεσμα την υπέρβαση, για άλλο ένα μήνα, των στόχων για το πρωτογενές πλεόνασμα.

Η ευελιξία προστατεύει την απασχόληση!

Προσωρινή απασχόληση, ποσοστό ανεργίας, μη εθελοντική μερική απασχόληση, ώρες εργασίας και αμοιβές ανά ώρα στην Ελλάδα, 2000 - 2016
(OECD Labour Statistics και Eurostat, 2016)

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmtsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Με την ευγενική χορηγία:

Quest uni.systems

Οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης στην εποχή μετά τα Μνημόνια

Υπάρχει σε πολλούς κύκλους η αντίληψη ότι η αύξηση του μεριδίου μερικής απασχόλησης και των απασχολούμενων με συμβάσεις ορισμένου χρόνου στο σύνολο της απασχόλησης, καθώς και η πτώση των ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο, στη διάρκεια της κρίσης, είναι αποκλειστικά ελληνικά φαινόμενα που συνδέονται με την εφαρμογή των Μνημονίων. Και κατ' επέκταση, πολλοί πιστεύουν ότι με την ολοκλήρωση της προσαρμογής τον Αύγουστο του 2018, τα φαινόμενα αυτά θα εξαφανισθούν καθώς η χώρα θα επιστρέψει στην κανονικότητα της προ κρίσης περιόδου.

Γενικότερες υποβόσκουσες τάσεις που σχετίζονται με διαρθρωτικές μεταβολές στην παγκόσμια και την ελληνική οικονομία, θα εξακολουθήσουν να επηρεάζουν την αγορά εργασίας, ακόμη και αν η ανεργία λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, και της τεράστιας μακροοικονομικής προσαρμογής στην ελληνική οικονομία, υποχωρήσει ως παράγοντας που ασκεί καθοριστική επίδραση.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ένα μεγάλο μέρος των εξελίξεων αυτών συσχετίζεται με την τεράστια ανεργία που συνόδεψε την προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας στα χρόνια της κρίσης, ενώ παρόμοια φαινόμενα παρατηρήθηκαν και στις άλλες αναπτυσσόμενες οικονομίες, αν και σε ηπιότερη μορφή σε σχέση με τη ελληνική οικονομία. Υπάρχουν, όμως, γενικότερες υποβόσκουσες τάσεις που σχετίζονται με διαρθρωτικές μεταβολές στην παγκόσμια και την ελληνική οικονομία, που θα εξακολουθήσουν να επηρεάζουν την αγορά εργασίας, ακόμη και αν η ανεργία λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, και

της τεράστιας μακροοικονομικής προσαρμογής στην ελληνική οικονομία, υποχωρήσει ως παράγοντας που ασκεί καθοριστική επίδραση ([IMF, World Economic Outlook, Oct 2017, Chapter 2: Wage dynamics in Advanced economies: Drivers and Implication](#)). Τέτοιες μεταβολές αναφέρονται στη μεγαλύτερη αυτοματοποίηση παραγωγικών διαδικασιών, στη συρρίκνωση των μεσοπρόθεσμων αναπτυξιακών προσδοκιών και την επέκταση κλάδων έντασης ευέλικτων μορφών εργασίας. Όσο πιο ενσωματωμένη μια εθνική οικονομία είναι στην παγκόσμια αγορά, τόσο μεγαλύτερες είναι οι επιδράσεις που ασκούνται από αυτούς τους διαρθρωτικού χαρακτήρα παράγοντες. Ανεξάρτητα, όμως, του βαθμού ενσωμάτωσης στην παγκόσμια οικονομία, οι ρυθμίσεις περί τα εργασιακά που εδραιώνονται σε ορισμένες χώρες τείνουν να «μεταφέρονται» για εφαρμογή και σε άλλες χώρες, που βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια οικονομικής και τεχνολογικής οργάνωσης. Συνεπώς, οι μακροχρόνιοι αυτοί παράγοντες θα συνεχίσουν να επιδρούν στις εθνικές οικονομίες, ακόμη και όταν οι κυκλικές διακυμάνσεις (συγκυρία) αποκλιμακωθούν.

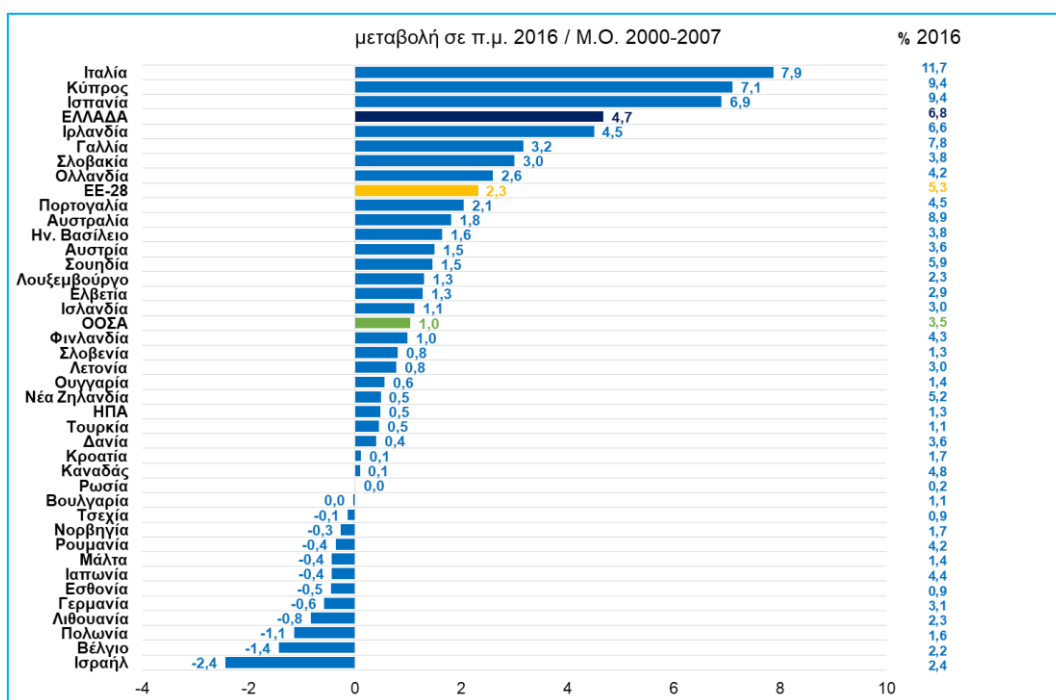
Η παρατεταμένη και υψηλή ύφεση έχει οδηγήσει σε οιοσδήποτε απώλεια δεξιοτήτων (το 35% των ανέργων είναι εκτός εργασίας για πάνω από τέσσερα χρόνια), ενώ η αβεβαιότητα ως προς τις μακροχρόνιες προοπτικές της ελληνικής οικονομίας λόγω έλλειψης αναπτυξιακού σχεδιασμού, σε συνδυασμό με τις επερχόμενες τεχνολογικές εξελίξεις, οδηγεί σε αυξανόμενες προσλήψεις μερικής απασχόλησης, με όλο και συχνότερη προσφυγή σε συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου για όλο και πιο λίγες ώρες εργασίας.

Η τεράστια (εξωγενής εν πολλοίς) αύξηση του τουρισμού και συναφών εμπορικών δραστηριοτήτων τα τελευταία χρόνια, που είναι κλάδοι έντασης ευέλικτων μορφών απασχόλησης, σε σχέση με κλάδους που προσφέρουν δουλειές κατά κανόνα πλήρους απασχόλησης και υψηλότερων αμοιβών, όπως η βιομηχανία, έχει ενισχύσει την ζήτηση για δουλειές μερικής απασχόλησης και εν γένει ευέλικτων μορφών εργασίας.

Η μη εθελοντική μερική απασχόληση (άνθρωποι που εργάζονται για λιγότερες από 30 ώρες εβδομαδιαίως, επειδή δεν βρίσκουν δουλειές πλήρους απασχόλησης) αυξήθηκε με την έναρξη της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης σε όλες σχεδόν τις αναπτυσσόμενες οικονομίες, και το 2016 παραμένει σε υψηλότερο επίπεδο απ' ό,τι το 2000-2007 στα ¾ των χωρών αυτών (Δ01, Δ02 και Δ03). Κατά μέσο όρο, η μη εθελοντική μερική απασχόληση ως ποσοστό της

συνολικής απασχόλησης αυξήθηκε κατά 1 π.μ. στις χώρες του ΟΟΣΑ και κατά 2,3 π.μ. στην ΕΕ-28, με πρωταθλήτριες χώρες την Ιταλία (+7,9 π.μ.), την Κύπρο (+7,1 π.μ.), την Ισπανία (+6,9 π.μ.), την Ελλάδα (+4,7 π.μ.) και την Ιρλανδία (+4,5 π.μ.). Στην Ελλάδα, το μερίδιο της μη εθελοντικής μερικής απασχόλησης διαμορφώθηκε το 2016 σε 6,8% της συνολικής απασχόλησης (και σε 70,1% της μερικής απασχόλησης), ενώ το 2000-2007 αποτελούσε το 2,1% της συνολικής απασχόλησης (και το 44,6% της μερικής απασχόλησης). Σημειώνεται ότι το 2016 από τους ανθρώπους που επιλέγουν να εργασθούν σε δουλειές μερικής απασχόλησης, ένα 2,4% είναι λόγω φροντίδας μικρών παιδιών ή εξαρτώμενων ατόμων και ένα 4,6% για εκπαιδευτικούς λόγους, ενώ και ένα 2,6% αφορά μεγαλύτερες ηλικίες (>64 ετών) που συνεχίζουν να δουλεύουν, ανεξαρτήτως συνταξιοδότησης, για διάφορους λόγους. Η μη εθελοντική μερική απασχόληση συσχετίζεται πολύ στενά με την ανεργία (που υποδηλώνει σε μεγάλο βαθμό τον κυκλικό της χαρακτήρα). Ωστόσο, την περίοδο 2013-2016 όπου η ανεργία σταδιακά αποκλιμακώνεται κατά 3,9 π.μ. περίπου λόγω της ανάκαμψης της οικονομίας, το μερίδιο της μη εθελοντικής μερικής απασχόλησης στη συνολική απασχόληση, που επίσης βελτιώνεται, είναι κατά 163% υψηλότερο απ' ό,τι ήταν την περίοδο 2005-2008 όταν η οικονομία και πάλι βρισκόταν σε μια

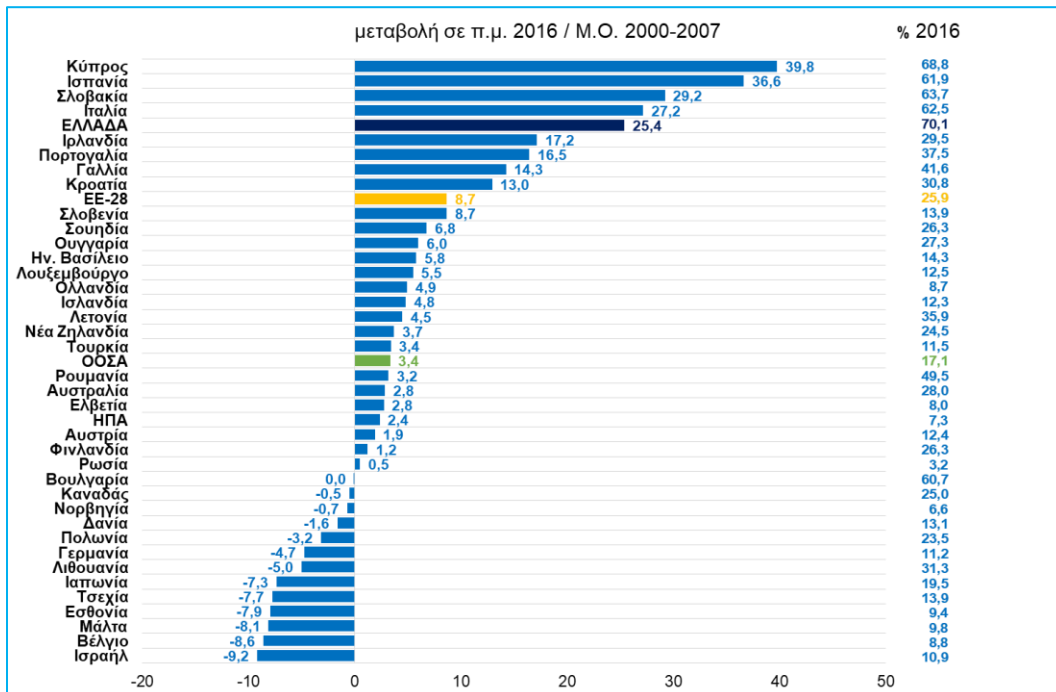

Δ01: Μη εθελοντική μερική απασχόληση ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης
(OECD, Labour Statistics, 2016)

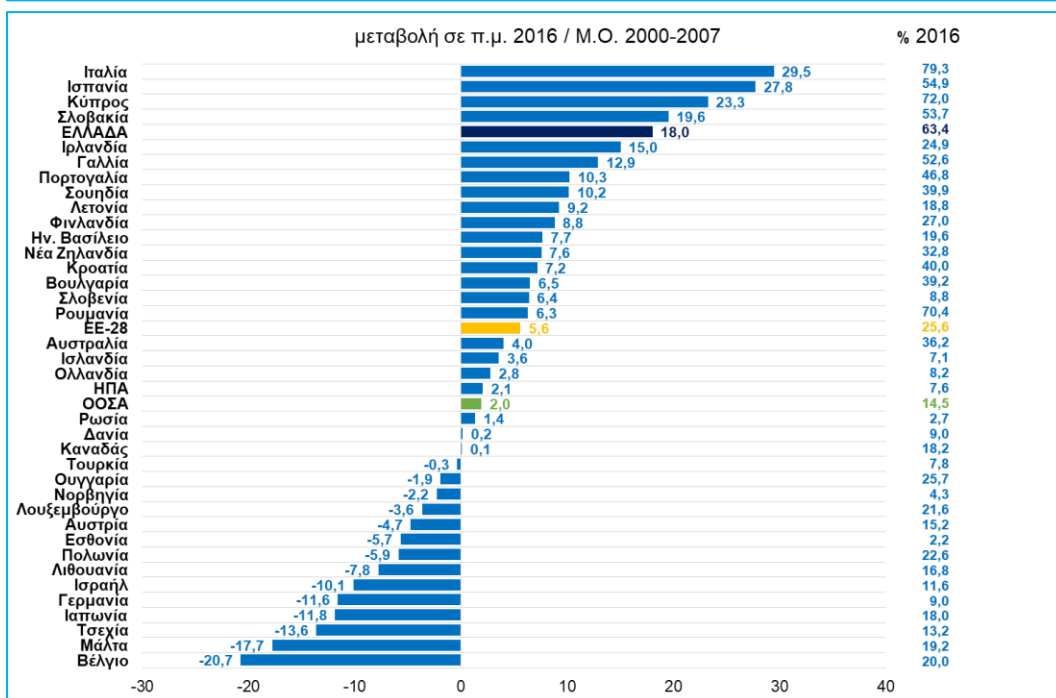

ανοδική πορεία ανάκαμψης, με την ανεργία να μειώνεται κατά 2,2 π.μ. (Διάγραμμα 1^{ης} σελίδας). Συγκεκριμένα, η μη εθελοντική μερική απασχόληση, από 2,4% το 2005-2007, διαμορφώνεται σε 6,3% το 2013-2016, υποδηλώνοντας την αδυναμία των επιχειρήσεων τη δεύτερη περίοδο να χρησιμοποιήσουν εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης σε μεγαλύτερη έκταση, καθώς έχουν αλλάξει καθοριστικά οι παράμετροι λειτουργίας της ελληνικής οικονομίας.

Από τη μια μεριά η παρατεταμένη και υψηλή ύφεση έχει οδηγήσει σε οιοσδήποτε απώλεια δεξιοτήτων (το 35% των ανέργων είναι εκτός εργασίας για πάνω από τέσσερα χρόνια), και από την άλλη, η αβεβαιότητα ως προς τις μακροχρόνιες προοπτικές της ελληνικής οικονομίας λόγω έλλειψης αναπτυξιακού σχεδιασμού, σε συνδυασμό με τις επερχόμενες τεχνολογικές εξελίξεις, οδηγεί σε αυξανόμενες προσλήψεις μερικής απασχόλησης, με όλο και συχνότερη προσφυγή σε συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου για όλο και πιο

Δ02: Μη εθελοντική μερική απασχόληση ως ποσοστό της συνολικής μερικής απασχόλησης (OECD, Labour Statistics, 2016)

Δ03: Μη εθελοντική μερική απασχόληση νέων ηλικίας 15-24 ετών ως ποσοστό της συνολικής μερικής απασχόλησης (OECD, Labour Statistics, 2016)

λίγες ώρες εργασίας. Επίσης, η τεράστια (εξωγενής εν πολλοίς) αύξηση του τουρισμού και συναφών εμπορικών δραστηριοτήτων τα τελευταία χρόνια, που είναι κλάδοι έντασης ευέλικτων μορφών απασχόλησης, σε σχέση με κλάδους που προσφέρουν δουλειές κατά κανόνα πλήρους απασχόλησης και υψηλότερων αμοιβών, όπως η βιομηχανία, έχει ενισχύσει την ζήτηση για δουλειές μερικής απασχόλησης και εν γένει ευέλικτων μορφών εργασίας. Τέλος, η τεράστια αύξηση του μη μισθολογικού κόστους τα τελευταία χρόνια σε συνδυασμό με την πτώση του κύκλου εργασιών, είχε οδηγήσει σε όλο και μεγαλύτερη ζήτηση αυτοαπασχολούμενων, οικονομικά εξαρτημένων, όμως, από έναν ή δύο εργοδότες, που παρέχουν υπηρεσίες με «μπλοκάκι». Μέχρι πρόσφατα, η μορφή αυτή απασχόλησης μείωνε το συνολικό εργασιακό κόστος των επιχειρήσεων, καθώς οι εργαζόμενοι αυτού του είδους απασχολούνται με μεγαλύτερη ευελιξία και με λιγότερες παροχές και επιδόματα απ' ό,τι οι πλήρως απασχολούμενοι, που υπόκεινται σε υψηλές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Η εφαρμοζόμενη σήμερα εξομοίωση των εργαζομένων αυτών με «μπλοκάκι», όσον αφορά τις ασφαλιστικές τους εισφορές, επηρεάζει τον δίαυλο αυτό, και έτσι αναμένεται να καταστεί λιγότερο σημαντικός στο μέλλον. Η ανάγκη, όμως, για εξορθολογισμό του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων οδηγεί σε νέες μορφές απασχόλησης ισοδύναμου αποτελέσματος, καθώς το πρόβλημα της υπερφορολόγησης, υπερρύθμισης, κλπ. παραμένει, και θα γίνεται όλο και εντονότερο, όσο δεν έρχεται η ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας.

Όσον αφορά τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου, τέτοιου είδους εργασιακές διευθετήσεις είναι ελκυστικές για τους εργοδότες όταν υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα για τις προοπτικές της οικονομίας, κατά πόσον, για παράδειγμα, η ανάκαμψη της οικονομίας έχει μόνιμο ή προσωρινό χαρακτήρα. Σε περίπτωση, που η αύξηση της ζήτησης κριθεί ότι είναι προσωρινή, τότε η επιχείρηση θα προσπαθήσει να αυξήσει την

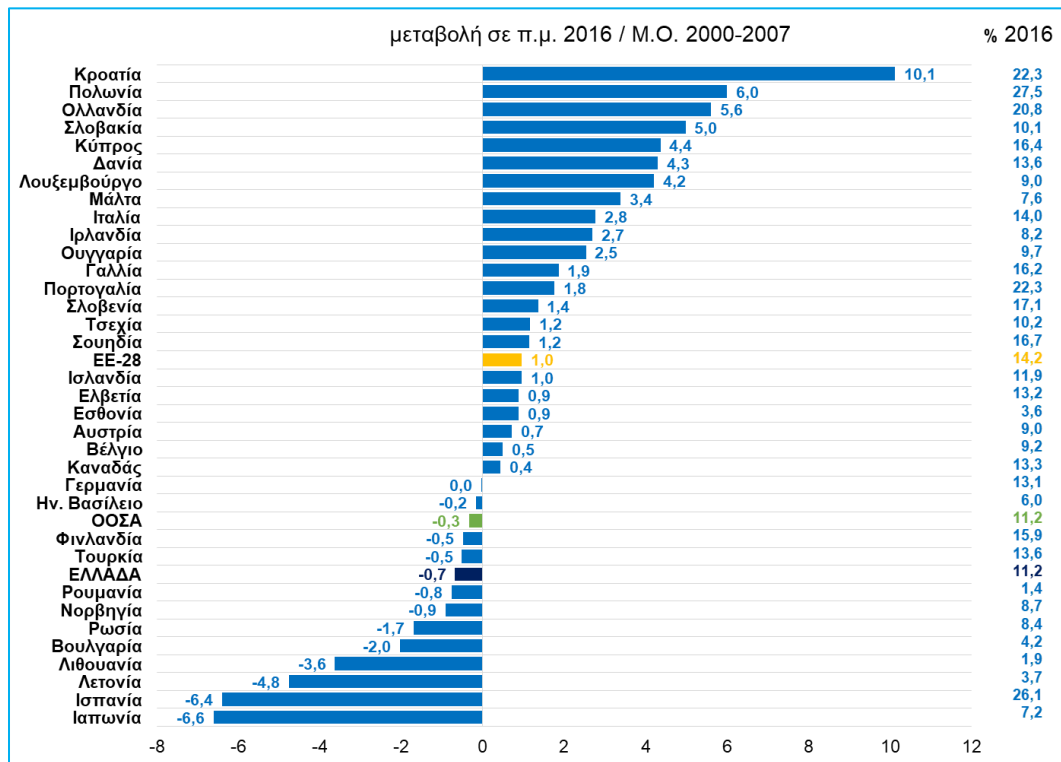
Η ευελιξία που παρέχεται στις επιχειρήσεις (χαμηλότερο κόστος, ευκολία αποχώρησης του εργαζομένου χωρίς αποζημίωση, κλπ.), μπορεί να είναι αναπόφευκτη δεδομένης της ασθενούς αναπτυξιακής δυναμικής, αλλά από την άλλη πλευρά, δεν είναι παρά πρακτική δεύτερης επιλογής για τον εργοδότη, δεδομένης της αδυναμίας του εργαζομένου, σε ένα τέτοιο πρόσκαιρο πλαίσιο απασχόλησης, να αναπτύξει τις δεξιότητές του και να αναλάβει μεγαλύτερες ευθύνες.

παραγωγή της μέσω εντατικότερης αξιοποίησης του μόνιμου προσωπικού της (υπερωρίες, κλπ.) και, ενδεχομένως, να προσλάβει και πρόσθετους εργαζόμενους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, που μπορούν να μετατραπούν σε αορίστου χρόνου, εάν αποδειχθεί ότι οι καλές προοπτικές θα έχουν διάρκεια. Η ευελιξία που παρέχεται στις επιχειρήσεις (χαμηλότερο κόστος, ευκολία αποχώρησης του εργαζομένου χωρίς αποζημίωση, κλπ.), μπορεί να είναι αναπόφευκτη δεδομένης της ασθενούς αναπτυξιακής δυναμικής, αλλά από την άλλη πλευρά, δεν είναι παρά πρακτική δεύτερης επιλογής για τον εργοδότη, δεδομένης της αδυναμίας του εργαζομένου, σε ένα τέτοιο πρόσκαιρο πλαίσιο απασχόλησης, να αναπτύξει τις δεξιότητές του και να αναλάβει μεγαλύτερες ευθύνες. Αυτό συμβαίνει επειδή ο εργαζόμενος απασχολείται σε ένα καθεστώς βραχυχρόνιας δέσμευσης, χαμηλότερων παροχών και πρόσκαιρης σχέσης με τον εργοδότη, ιδίως όταν η πρόσληψη δεν γίνεται άμεσα από τον εργοδότη αλλά μέσω τρίτης εταιρίας, όπως συμβαίνει κυρίως στο εξωτερικό, αλλά όλο και συχνότερα και στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, οι συμβάσεις προσωρινής εργασίας είναι σήμερα συχνότερες απ'

ό,τι την περίοδο πριν την κρίση, στις περισσότερες αναπτυσσόμενες οικονομίες (Δ04). Η χώρα με το υψηλότερο ποσοστό των εργαζομένων με συμβάσεις ορισμένου χρόνου είναι η Πολωνία (27,5%) ενώ ακολουθούν η Ισπανία (26,1%) και η Πορτογαλία με την Κροατία (και οι δύο με 22,3%), με την Ελλάδα σε σχετικά χαμηλό επίπεδο (11,2%) (στο μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ) και χαμηλότερα μάλιστα από χώρες όπως η Γαλλία (16,2% και η Ιταλία (14%), αλλά και του μέσου όρου στην ΕΕ-28 (14,2%). Στις χώρες της ΕΕ-28 το ποσοστό των εργαζομένων με συμβάσεις ορισμένου χρόνου έχει αυξηθεί κατά 1 π.μ., ενώ στην Ελλάδα έχει μειωθεί κατά 0,7 π.μ., μεταξύ 2000-2007 και 2016 (Διάγραμμα 1^{ης} σελίδας). Στη διάρκεια δηλαδή της κρίσης, των Μνημονίων και των ευέλικτων μορφών απασχόλησης, δεν φαίνεται, σε αυτό τον τομέα τουλάχιστον, να υπάρχει κάποια αύξηση. Ενδεχομένως, βεβαίως, οι μέσοι όροι να υποκρύπτουν αλλαγές του θεσμικού πλαισίου που λειτουργούν αντισταθμιστικά. Για παράδειγμα, πριν την κρίση υπήρχε ολόκληρη βιομηχανία εργαζομένων στο δημόσιο με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, η οποία

εξέπνευσε (αν και έχει κάνει πάλι την εμφάνισή της τα τελευταία χρόνια). Επίσης, με την έλευση της κρίσης, ενδεχομένως να είχε αυξηθεί η χρήση των πιο ευέλικτων αυτών συμβάσεων προσωρινής απασχόλησης, αν δεν είχε αλλάξει από το 2010 και μετά το θεσμικό πλαίσιο για τις συμβάσεις αορίστου χρόνου. Για παράδειγμα, αυξήθηκε η χρονική περίοδος απόλυσης χωρίς αποζημίωση από τους 2 σε 12 μήνες, μειώθηκε το ύψος της αποζημίωσης απόλυσης, και έγινε συνειδηση η δυνατότητα (που υπήρχε ανέκαθεν) της διαπραγματεύσεως σε ατομική βάση του μισθού και προς τα κάτω – όχι μόνο προς τα πάνω. Οι αλλαγές αυτές, όμως εξάλειψαν σε κάποιο βαθμό τα εγγενή μη ελκυστικά χαρακτηριστικά των συμβάσεων αορίστου χρόνου ενισχύοντας έτσι τη χρήση τους. Δηλαδή, έχει αρθεί σήμερα σε αξιόλογο βαθμό η παλαιότερη ακαμψία στις συμβάσεις αορίστου χρόνου, έτσι ώστε να περιοριστεί η ανάγκη για τους εργοδότες να προσφεύγουν σε συμβάσεις ορισμένου χρόνου.

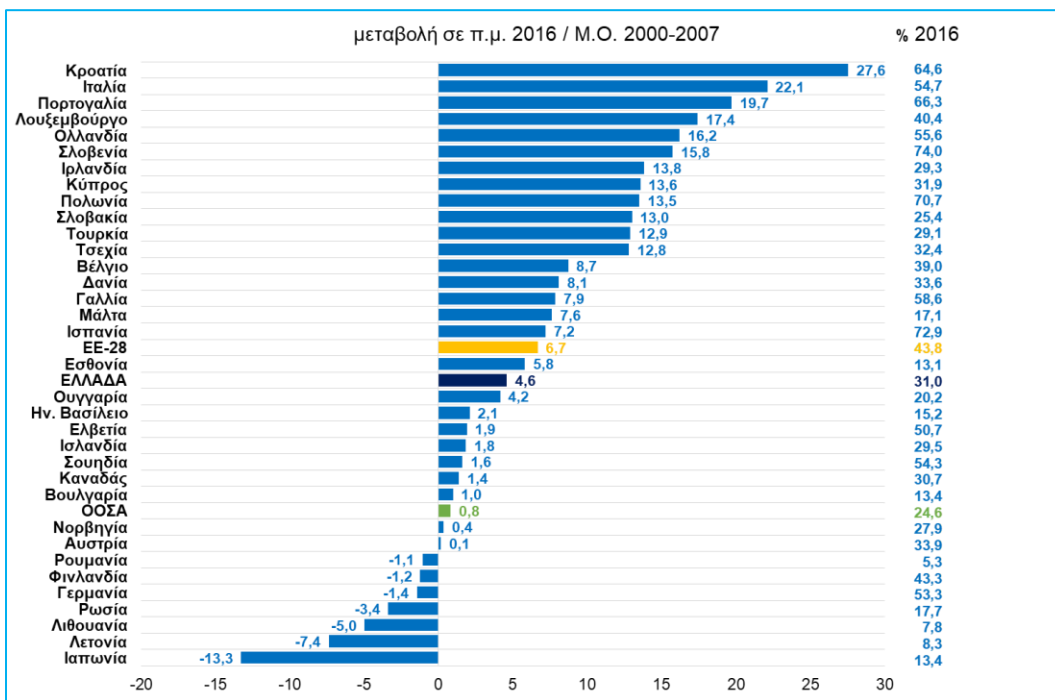

Δ04: Προσωρινή απασχόληση ως ποσοστό της συνολικής (εξατηρμένης) απασχόλησης
(OECD, Labour Statistics, 2016)

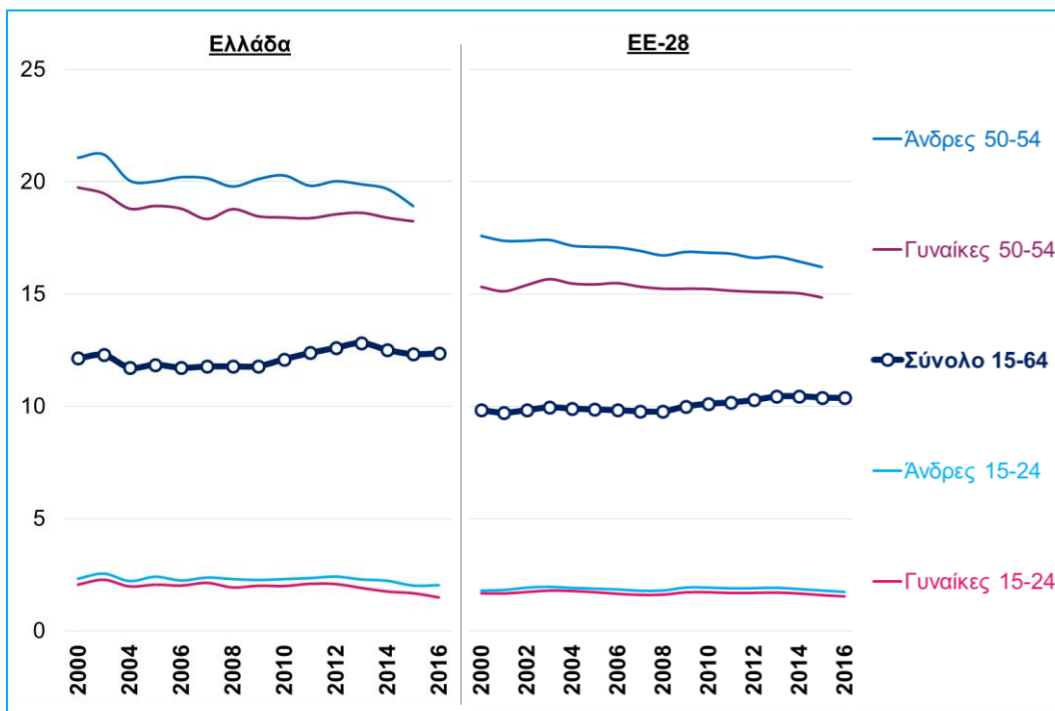

Οι συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου επηρεάζουν περισσότερο τις συνθήκες απασχόλησης των νέων κυρίως λόγω της επέκτασης της περιστασιακής και βραχυπρόθεσμης εργασίας στις χαμηλότερες, ιδίως, ηλικίες (τάση προς «gig» economy). Με βάση στοιχεία του ΟΟΣΑ (**Δ05**), ο μέσος όρος στην ΕΕ-28 των εργαζομένων 15-24 ετών που απασχολούνται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου διαμορφώνεται σε

43,8%, με την Ισπανία στην κορυφή (72,9%). Στις μεγάλες χώρες, στη Γαλλία, Γερμανία και Ιταλία, πάνω από το 50% των εργαζομένων ηλικίας 15-24 ετών, δουλεύουν με συμβάσεις ορισμένου χρόνου (58,6%, 53,3% και 54,7% το 2016 αντιστοίχως έναντι 50,7%, 54,7% και 32,6% το 2000-2007). Στην Ελλάδα, το 31% των εργαζομένων 15-24 ετών απασχολούνται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου (έναντι 26,4% το 2000-

Δ05: Προσωρινή απασχόληση ως ποσοστό της συνολικής (εξαρτημένης) απασχόλησης νέων ηλικίας 15-24 ετών (OECD, Labour Statistics, 2016)

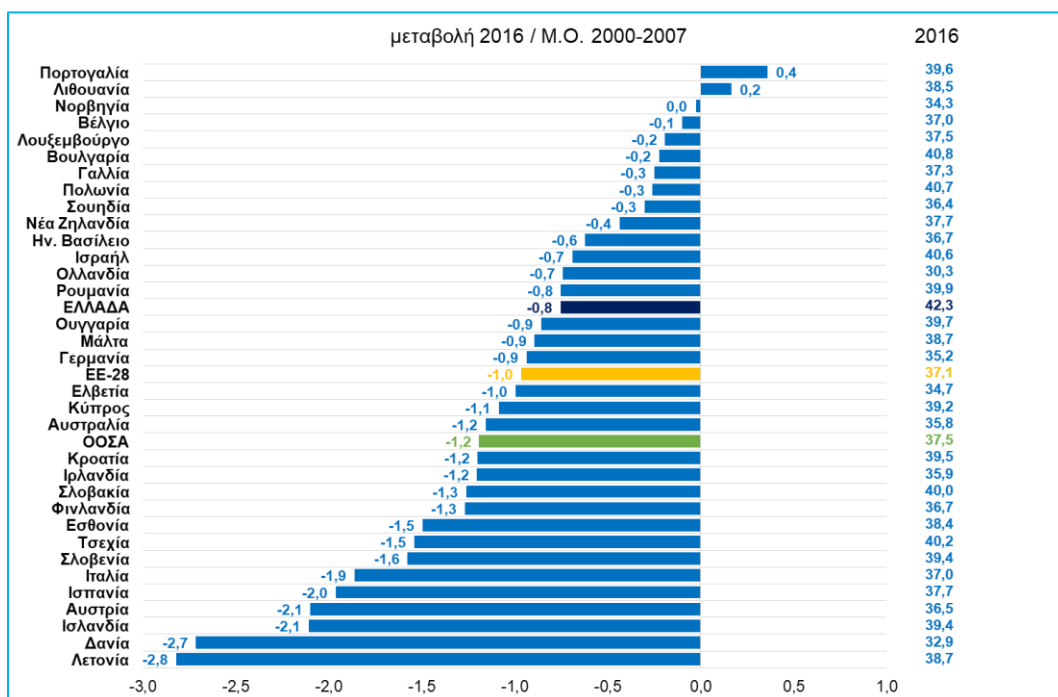
Δ06: Μέση διάρκεια σε έτη στην ίδια εργασία κατά ηλικία και φύλο (OECD Labour Statistics, 2016)

2007). Σημειώνεται ότι στο σύνολο των εργαζομένων, η μέση διάρκεια παραμονής στην ίδια εργασία διαμορφώνεται το 2016 σε 12,4 έτη στην Ελλάδα έναντι 10,4 έτη στην ΕΕ-28 με αυξητικές εν γένει τάσεις, αν και στην Ελλάδα έχει ανακοπεί μετά το 2013 η ανοδική μέχρι τότε πορεία του δείκτη (Δ06). Οι νέοι 15-24 ετών, όμως, και στην Ελλάδα και την ΕΕ-28, κρατούν μια δουλειά κατά μέσο όρο περίπου για μια διετία (1,8 στην Ελλάδα και 1,6 έτη στην ΕΕ-28 το 2016), με ελαφρώς καθοδική τάση, όπως συμβαίνει και στους πιο ηλικιωμένους (50-64 ετών), όπου η μέση παραμονή στην ίδια δουλειά διαμορφώνεται σε 18,6 και 15,6 έτη στην Ελλάδα και την ΕΕ-28 το 2015 αντιστοίχως. Σημειώνεται ότι τα συμβόλαια μικρότερης χρονικής διάρκειας τείνουν να εξομαλύνουν τις ασυνέχειες που προκαλούν περίοδοι μακράς και υψηλής ανεργίας, καθώς προσφέρουν τη δυνατότητα στον εργαζόμενο να μην αποκοπεί τελείως από την αγορά εργασίας, και, έτσι να προσαρμοσθεί καλύτερα σε μια περίοδο περιορισμένων ευκαιριών και μειωμένου εισοδήματος.

Κάτι ανάλογο με τις άλλες μορφές ευελιξίας συμβαίνει και με τις ώρες εργασίας ανά εργαζόμενο. Τα στοιχεία αποκαλύπτουν ότι στις μισές περίπου αναπτυγμένες οικονομίες, οι ώρες που δουλεύει ο κάθε εργαζόμενος

είναι σήμερα λιγότερες απ' ό,τι ήταν το 2007, αν και η τάση μείωσης προϋπήρχε, και απλώς συνεχίσθηκε μέσα στην κρίση με μεγαλύτερη ένταση. Ο μέσος εργαζόμενος στην ΕΕ-28 δουλεύει σήμερα (2016) μία ώρα λιγότερο εβδομαδιαίως απ' ό,τι το 2000-2007, με τους Έλληνες να δουλεύουν 0,8 ώρες λιγότερο εβδομαδιαίως απ' ό,τι πριν την κρίση, αν και δουλεύουν 42,3 ώρες εβδομαδιαίως όταν ο μέσος όρος στην ΕΕ-28 είναι 37,1 ώρες (Δ07). Σε ένα βαθμό, αυτό αντανακλά τις περισσότερες ώρες που δουλεύουν οι αυτοαπασχολούμενοι σε σχέση με τους μισθωτούς, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο αριθμός αυτοαπασχολούμενων στην Ελλάδα είναι υπερδιπλάσιος από το μέσο όρο στην ΕΕ-28. Σημειώνεται ότι η καθοδική αυτή τάση προϋπήρχε της κρίσης και συνεχίσθηκε μέσα στην κρίση αν και μετά το 2012, λόγω της ανάκαμψης της απασχόλησης, εμφανίζεται μια ελαφριά αύξηση από 42 ώρες το 2012 σε 42,3 ώρες το 2016 εβδομαδιαίως ανά εργαζόμενο. (Διάγραμμα 1^{ης} σελίδας). Σημειώνεται ότι η μείωση των ωρών εργασίας ανά εργαζόμενο, ίσως, είναι ακόμη μεγαλύτερη απ' ό,τι δείχνουν τα στοιχεία, που αναφέρονται στην κύρια εργασία μόνο. Σήμερα όμως, ένας εργαζόμενος είναι πιθανότερο να συμπληρώνει τις ώρες εργασίας του, από περισσότερες από μια δουλειές. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι λιγότερες ώρες

Δ07: Μέσες ώρες εργασίας ανά εβδομάδα στην κύρια εργασία
(OECD, Labour Statistics, 2016)

Σημ.: Στοιχεία 2015 για το Βέλγιο και την Ελβετία και 2013 για την Τουρκία.

που μπορεί να αντανακλούν επιλογή του εργαζόμενου, πχ. ενός ηλικιωμένου που έχει συνταξιοδοτηθεί και επιστρέφει στην αγορά εργασίας δουλεύοντας λίγες ώρες για να συμπληρώσει την πενιχρή σύνταξή του. Στις περισσότερες περιπτώσεις όμως, οι λιγότερες ώρες αντιστοιχούν σε επιλογές των επιχειρήσεων που προσπαθούν να εντατικοποιήσουν όσο το δυνατόν περισσότερο την εργασία, ώστε να μειώσουν το λειτουργικό τους κόστος. Αυτό ενισχύεται από στοιχεία που δείχνουν ότι οι ώρες εργασίας ανά εργαζόμενο μειώνονται περισσότερο σε κλάδους χαμηλών (ή μεσαίου επιπέδου) δεξιοτήτων, καθώς και από το γεγονός ότι η μείωση των ωρών ανά εργαζόμενο συσχετίζεται με την αύξηση της μη εθελοντικής μερικής απασχόλησης.

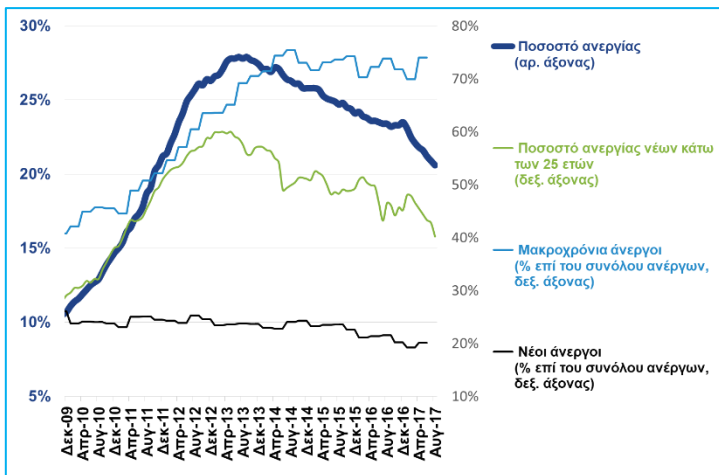
Τα συμβόλαια μικρότερης χρονικής διάρκειας τείνουν να εξομαλύνουν τις ασυνέχειες που προκαλούν περίοδοι μακράς και υψηλής ανεργίας, καθώς προσφέρουν τη δυνατότητα στον εργαζόμενο να μην αποκοπεί τελείως από την αγορά εργασίας, και, έτσι να προσαρμοσθεί καλύτερα σε μια περίοδο περιορισμένων ευκαιριών και μειωμένου εισοδήματος.

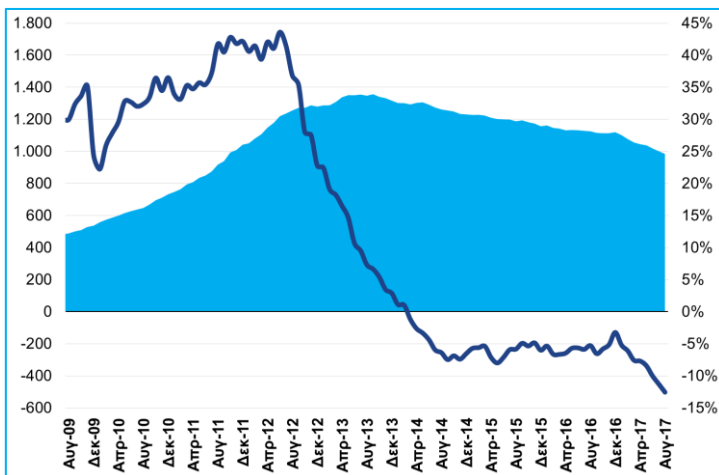
Οικονομικές εξελίξεις

Αγορά εργασίας: Στο 20,6% υποχώρησε το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Αύγουστο του 2017, από 20,9% τον προηγούμενο μήνα και 23,4% τον Αύγουστο του 2016 σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ (**Δ08**), με τον αριθμό των ανέργων να υποχωρεί σε επίπεδο κάτω του ενός εκατ. (984,5 χιλ.) για πρώτη φορά από τον Οκτώβριο του 2011 (**Δ09**). Ο ρυθμός μείωσης της ανεργίας παρουσιάζει επιτάχυνση από την αρχή του τρέχοντος έτους, γεγονός το οποίο μπορεί να αποδοθεί στην άνοδο του τουρισμού και στις ενεργές πολιτικές απασχόλησης που εφαρμόζονται από τον ΟΑΕΔ.

Δ08: Εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας
(ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αυγ. 2017)

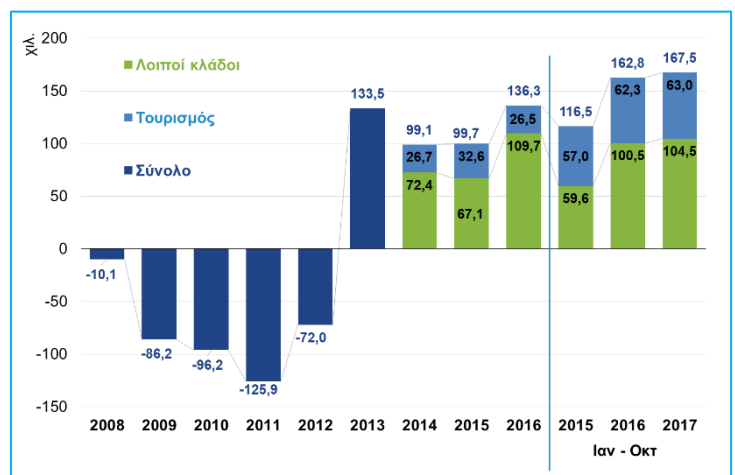
Δ09: Αριθμός ανέργων και ετήσια % μεταβολή
(ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αυγ. 2017)

Πιο αναλυτικά, οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά +101,6 χιλ. άτομα σε σχέση με τον Αύγουστο του 2016 (+2,8%) και κατά +6,5 χιλ. άτομα σε σχέση με τον Ιούλιο του 2017 (+0,2%) και οι άνεργοι μειώθηκαν κατά -141,3 χιλ. άτομα (-12,6%) και κατά -16,8 χιλ. άτομα (-1,7%) αντίστοιχα. Το ποσοστό των νέων σε ηλικία ανέργων (15-24 ετών) υποχώρησε στο 40,2% από 45,2% τον Αύγουστο του 2016, και των γυναικών σε 24,9% από 27,9% τον Αύγουστο του 2016. Σε επίπεδο περιφέρειας, τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας τον Αύγουστο του 2017 εμφανίζονται στην Ήπειρο και Δυτική Μακεδονία (26,1%) και στη Μακεδονία και Θράκη (21,6%), ενώ αντίθετα η Κρήτη και το Αιγαίο είναι οι περιφέρειες με τα μικρότερα ποσοστά (15,6% και 18% αντίστοιχα).

Παράλληλα, σύμφωνα με τα στοιχεία του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ, κατά το διάστημα Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2017 οι καθαρές προσλήψεις ανήλθαν σε 167,5 χιλ., έναντι 162,8 χιλ. το αντίστοιχο διάστημα του 2016 και 116,5 χιλ. το 2015, εκ των οποίων οι 63 χιλ. εντοπίζονται στον τουρισμό (έναντι 62,3 χιλ. το 2016 και 57 χιλ. το 2015, **Δ10**). Σημειώνεται ότι τον Οκτώβριο του 2017 το ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων ήταν αρνητικό κατά -98,4 χιλ. (έναντι -82,8 χιλ. τον Οκτώβριο του 2016) ακολουθώντας την εποχικότητα μετά το τέλος της τουριστικής περιόδου. Εκτός από τον τουρισμό, θετική επίδραση στο συνολικό θετικό ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων είχε ο τομέας της εκπαίδευσης, όπου οι

Δ10: Ισοζύγιο ροών μισθωτής εργασίας ιδιωτικού δικαίου (ΕΡΓΑΝΗ, Οκτ. 2017)

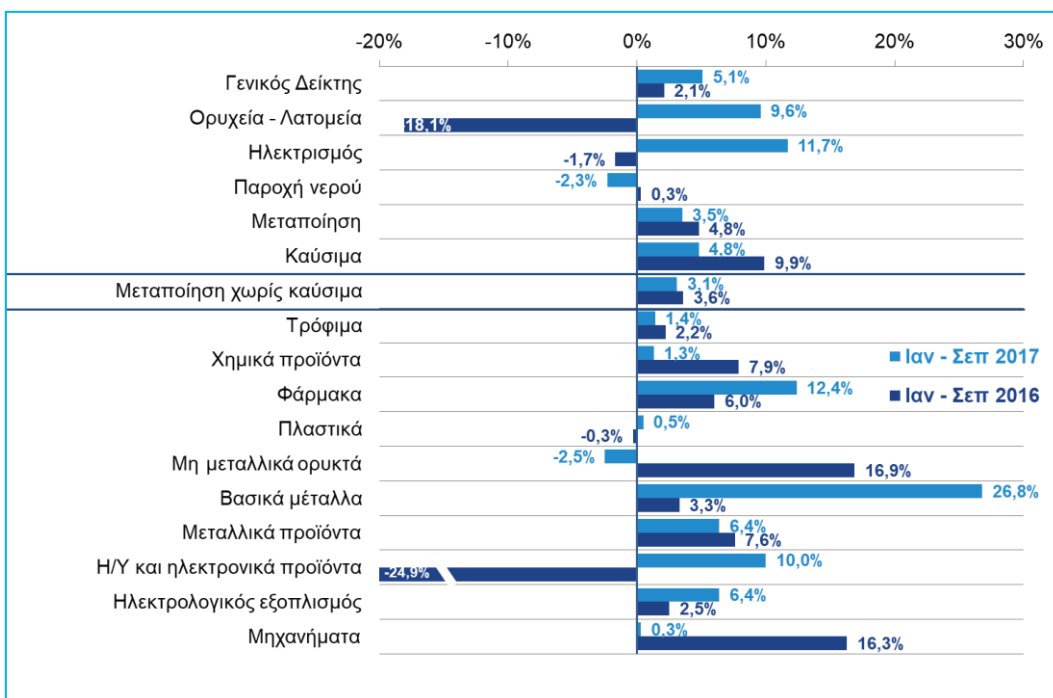
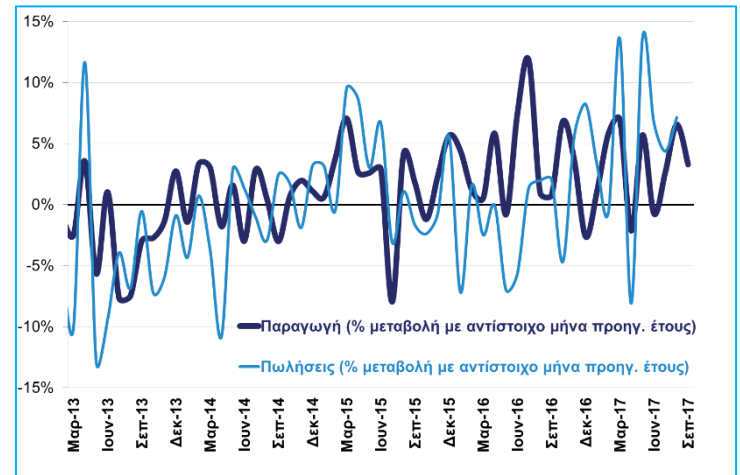
καθαρές προσλήψεις κατά το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017 ήταν κατά 4 χιλ. περίπου περισσότερες σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα το 2016. Σημειώνεται ότι από το σύνολο των νέων συμβάσεων εργασίας, το 54,4% αφορά σε ευέλικτες μορφές απασχόλησης (μερική απασχόληση 40,6% και εκ περιτροπής απασχόληση 13,8%) και το υπόλοιπο 45,6% σε συμβάσεις πλήρους απασχόλησης. Τα ποσοστά αυτά είναι στα ίδια επίπεδα με τα αντίστοιχα ποσοστά κατά το διάστημα Ιαν– Οκτ 2016 (μερική 39,8%, εκ περιτροπής 14,4% και πλήρης 45,8%).

Βιομηχανική παραγωγή: Ανοδικά συνέχισε να κινείται η βιομηχανική παραγωγή τον Σεπτέμβριο του 2017, με τη μεταποίηση χωρίς τα πετρελαιοειδή να ενισχύεται κατά +3,3%, επιπλέον αύξησης +0,8% τον Σεπτέμβριο του 2016 (**Δ11**). Στην αύξηση αυτή συνέβαλε κυρίως η άνοδος στην παραγωγή ποτών (13,3%), βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και σκευασμάτων (17,9%), βασικών μετάλλων (33,8%) και άλλων μεταποιητικών δραστηριοτήτων (27,8%). Συνολικά, κατά το διάστημα Ιαν – Σεπ 2017, η παραγωγή στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών εμφανίζει άνοδο +3,1%, επιπλέον αύξησης +3,6% το αντίστοιχο διάστημα το 2016, με τους περισσότερους κλάδους να κινούνται ανοδικά (**Δ12**), ιδίως τα βασικά μέταλλα (+26,8%), κυρίως λόγω της δραστηριότητας εταιρειών κατασκευής χαλύβδινων σωλήνων που

συμμετέχουν σε μεγάλα κατασκευαστικά έργα. Μεταξύ των υπόλοιπων κλάδων, τα ορυχεία και λατομεία κινούνται ανοδικά κατά το διάστημα Ιαν – Σεπ 2017 (+9,6%), όπως και ο ηλεκτρισμός (+11,7%), με τον γενικό δείκτη να καταγράφει αύξηση +5,1%.

Σημειώνεται πάντως ότι οι επιχειρηματικές προσδοκίες στη βιομηχανία τον Οκτώβριο του 2017 εξασθένησαν ελαφρά, ωστόσο ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών (PMI) στη μεταποίηση, αν και παρουσίασε επίσης μικρή κάμψη, παρέμεινε σε επίπεδο πάνω από το σημείο μηδενικής μεταβολής των 50 μονάδων τον Οκτώβριο του 2017 (στις 52,7 μονάδες), υποδηλώνοντας γενικά σταθερό ρυθμό ανάπτυξης.

Δ11: Δείκτης παραγωγής και κύκλου εργασιών στη μεταποίηση χωρίς πετρελαιοειδή (ΕΛΣΤΑΤ, Σεπ. 2017)

Δ12: Δείκτες βιομηχανικής παραγωγής σε βασικούς κλάδους (ΕΛΣΤΑΤ, Σεπ. 2017)

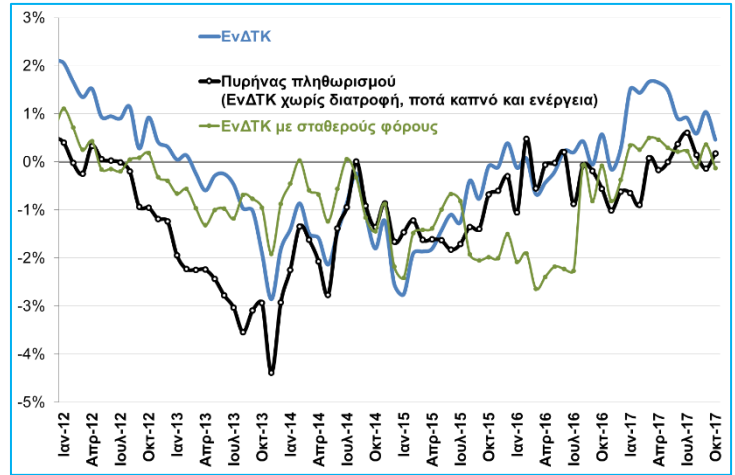

Τιμές: Άνοδο για 10^ο συνεχόμενο μήνα παρουσίασε ο γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) τον Οκτώβριο του 2017 (+0,7%), ο οποίος κινείται σε θετικό έδαφος από τον Ιανουάριο του 2017, καταγράφοντας ωστόσο μικρή αποκλιμάκωση σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, όταν ο πληθωρισμός ήταν στο +1%, κυρίως λόγω της μείωσης των τιμών στα διαρκή αγαθά (-2,7%), την υγεία (-1,3%) και τις δραστηριότητες αναψυχής (-1,4%).

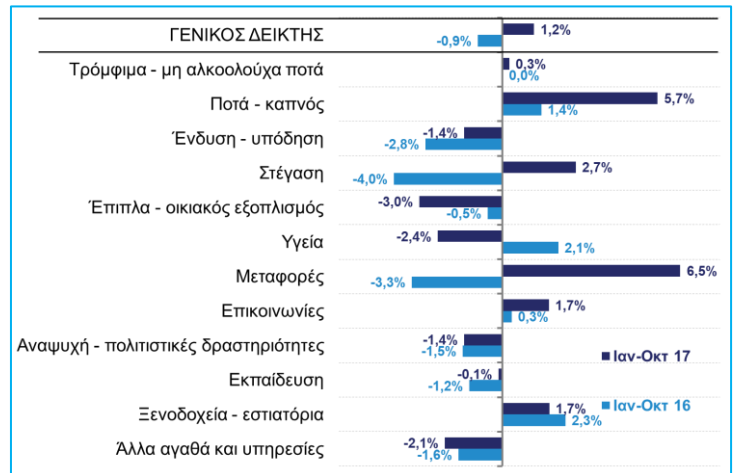
Κατά μέσο όρο, το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017 ο γενικός δείκτης τιμών καταναλωτή εμφανίζει αύξηση +1,2%. Μεγάλο μέρος αυτής της αύξησης οφείλεται στην άνοδο των τιμών καυσίμων και των έμμεσων φόρων σε ορισμένες κατηγορίες αγαθών, γεγονός το οποίο αντικατοπτρίζεται στις μεγάλες αυξήσεις στις μεταφορές (+6,5%) και στα ποτά/καπνό (+5,7%, **Δ13**). Επιπρόσθετα, ο δείκτης τιμών με σταθερούς φόρους κινείται αρκετά χαμηλότερα από τον γενικό δείκτη (-0,1% τον Οκτώβριο του 2017 και +0,2% κατά το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017, **Δ14**).

Οικοδομική δραστηριότητα: Αύξηση +9,5% σημείωσε ο όγκος της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας τον Αύγουστο του 2017, με τον αριθμό των νέων αδειών να ανέρχονται σε 856 (έναντι 904 τον Αύγουστο του 2016), που αντιστοιχούν σε 192,4 χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα επιφάνειας και 977,6 χιλιάδες κυβικά μέτρα όγκου (**Δ15**). Κατά το διάστημα Ιαν – Αυγ 2017, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα εμφανίζει αύξηση +19,4% στον όγκο σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα το 2016. Στην αυξητική τάση που έχει διαμορφωθεί στην οικοδομική δραστηριότητα από τα τέλη του 2013 έχει συμβάλει η άνοδος του τουρισμού, καθώς σημαντικό μέρος αυτής αφορά σε ανακαινίσεις σε τουριστικές περιοχές, ωστόσο, συνολικά, εξακολουθεί να βρίσκεται σε επίπεδα πολύ χαμηλότερα σε σύγκριση με τα επίπεδα πριν το 2009.

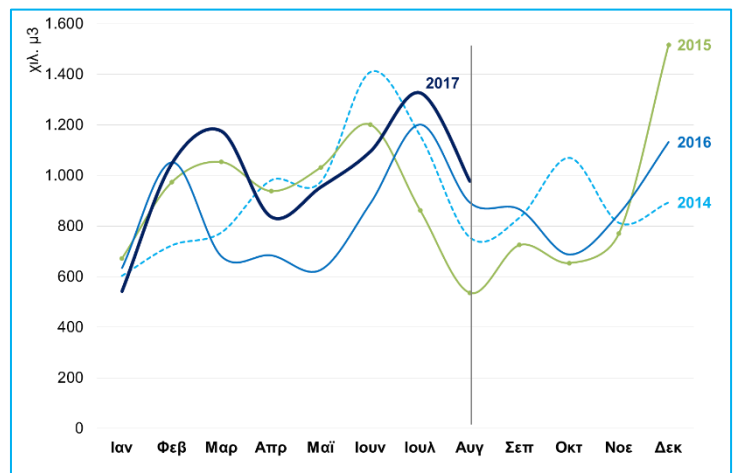
Δ13: Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή, πυρήνας πληθωρισμού και εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή με σταθερούς φόρους
(ΕΛΣΤΑΤ, Σεπ. 2017)

Δ14: Δείκτης τιμών καταναλωτή κατά κατηγορία αγαθών
(ΕΛΣΤΑΤ, Οκτ. 2017)

Δ15: Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα: όγκος σε κυβικά μέτρα που αντιστοιχεί στις νέες άδειες
(ΕΛΣΤΑΤ, Αυγ. 2017)

Κρατικός προϋπολογισμός: Για τον Οκτώβριο 2017 το πρωτογενές πλεόνασμα του κρατικού προϋπολογισμού ανήλθε σε €5,4 δισ. έναντι €4,9 δισ. τον Οκτώβριο 2016 και στόχου €5,24 δισ. Η επίδοση αυτή καταγράφεται παρά την υποχώρηση των καθαρών εσόδων, κυρίως λόγω της μεγάλης αύξησης των επιστροφών φόρων (€4,5 δισ. στο 10μηνο έως τον Οκτώβριο έναντι στόχου για την περίοδο έως τον Οκτώβριο €2,5 δισ.), εξέλιξη που προκύπτει και λόγω του προγράμματος αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών του κράτους, παράλληλα με την υποχώρηση των εσόδων του ΠΔΕ (€1,3 δισ. έναντι €2,7 δισ. τον Οκτώβριο 2016), αλλά και την υστέρηση τους έναντι του στόχου (€1,9 δισ.). Τις εξελίξεις αυτές όμως εξισορροπούν η σημαντική υποχώρηση σε σχέση με πέρυσι των δαπανών για επενδύσεις (€1,98 δισ. έναντι €2,99 δισ. τον Οκτώβριο 2016) καθώς και η γενικότερη συγκράτηση πρωτογενών δαπανών σε €33,26 δισ. έναντι €35,1 δισ. στο αντίστοιχο περυσινό δελτίο Οκτωβρίου 2016. Η τελευταία εξέλιξη με τη σειρά της οφείλεται κυρίως στη μεγάλη υποχώρηση των καταπτώσεων εγγυήσεων και των δαπανών ανάληψης χρεών φορέων γενικής κυβέρνησης, καθώς χωρίς αυτές οι πρωτογενείς δαπάνες μειώθηκαν σε €32,2 δισ. από €32,8 δισ. πέρυσι (**Δ16**).

Αν και η αφαίρεση των επιστροφών είναι σημαντική για την αποτύπωση της καθαρής πορείας των εσόδων, ειδικά στο βαθμό που αντανakλούν δυνητικά υποχώρηση της φορολογητέας ύλης, η σημαντική τους αύξηση τους προηγούμενους μήνες λόγω του προγράμματος αποπληρωμής οφειλών καθιστά στην παρούσα χρήσιμη την παρακολούθηση των εσόδων εκτός εκτάκτων όπως οι αποκρατικοποιήσεις, το μέρισμα της ΤτΕ και τα έσοδα από ANFA/SMP αλλά προ επιστροφών φόρων. Καταγράφεται ότι τα έσοδα αυτά κινούνται σε επίπεδα παρεμφερή με του 2016 (**Δ17**) τους τελευταίους μήνες, παρά την κατάργηση της ευνοϊκής μεταχείρισης των νησιών ως προς τον ΦΠΑ, την καλή πορεία των εσόδων από προηγούμενες οικονομικές χρήσεις και την αύξηση ή θέσπιση μιας σειράς φόρων κατανάλωσης.

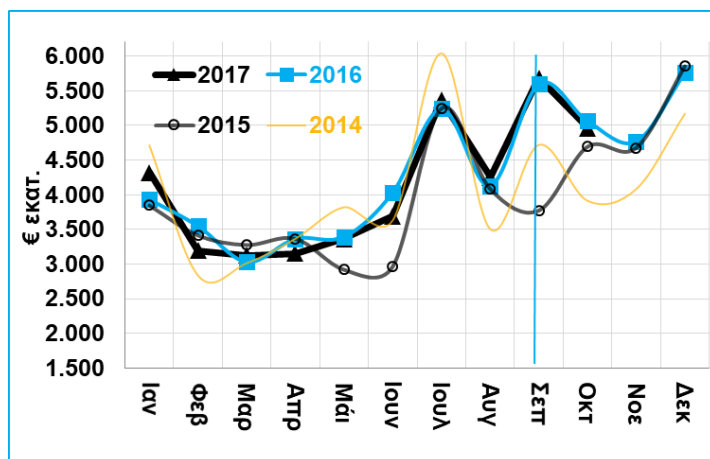
Δ16: Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού (Υπουργείο Οικονομικών, Οκτ. 2017)

Ισοζύγιο κ.π. (*)	Ιανουάριος - Οκτώβριος					
	2016	2017	Δ %	Στόχος	Δ€ με στόχο	Δ % με στόχο
€ εκατ.						
Καθαρά έσοδα τ.π. (*)	38.951	36.622	-6,0%	38.784	-2.162	-5,6%
Έχουν αφαιρεθεί, επιστροφές	2.386	4.492	88,3%	2.528	1.964	77,7%
Έσοδα ΠΔΕ	2.734	1.328	-51,4%	1.905	-577	-30,3%
Πρωτ. δαπάνες τ.π. πλην τόκων (**)	32.788	32.175	-1,9%	33.917	-1.742	-5,1%
Δαπάνες άμυνας, ανάληψης χρεών κλπ	2.296	1.088	-52,6%	1.216	-128	-10,5%
Δαπάνες ΠΔΕ	2.990	1.979	-33,8%	3.066	-1.087	-35,5%
Πρωτογενές αποτέλεσμα κ.π.(*)	2.584	2.155	-16,6%	2.892	-737	-25,5%
Ισοζύγιο κ.π. (*)	-2.274	-2.714	19,4%	-2.276	-438	-80,8%

(*) Έχουν αφαιρεθεί €963 εκατ. έσοδα αποκρατικοποιήσεων καθώς και τα €296,16 εκατ. ΦΠΑ που αντιστοιχεί σε αυτές, και από τον στόχο €1,3 δισ, και αντίστοιχα €75 εκατ. το 2016. Επίσης, έχουν αφαιρεθεί €345 εκατ. από ANFA/SMP όπως και πληρωμή €734 εκατ. μέρισμα της ΤτΕ, και αντίστοιχα €375 ANFA/SMP για το 2016 καθώς και το μέρισμα της ΤτΕ €776 εκατ.

(**) Έχουν αφαιρεθεί οι δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεων, ανάληψη χρεών και άμυνα και από το στόχο ώστε να συνεχίσει η συγκρισιμότητα των στοιχείων με τα προηγούμενα έτη).

Δ17: Έσοδα τακτικού προϋπολογισμού, χωρίς έσοδα αποκρατικοποιήσεων, μέρισμα ΤτΕ & έσοδα ANFA/SMP αλλά προ αφαίρεσης επιστροφών φόρου (Υπουργείο Οικονομικών, Οκτ. 2017)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€368 δισ.
67% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€60 δισ.
51% συνόλου**

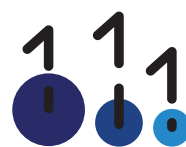
ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€62 δισ.
43% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€2,4 δισ. **
30% συνόλου**

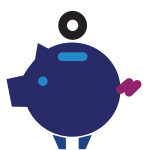
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

190.000
11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ

€4,8 δισ.
20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2,1 δισ.
20% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€0,8 δισ.
29% συνόλου****

* 20.500 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2015 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προσιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
Τ: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
M: +32 (0) 494 46 95 24
E: sevbrussels@proximus.be

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

